

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”
DIN CHIȘINĂU**

Cu titlul de manuscris
C.Z.U: 37.091:37.013.42 (043.2)

DAVIDESCU Elena

**VALORIFICAREA COMPETENȚEI DE
RELAȚIONARE ÎN FORMAREA
PEDAGOGILOR SOCIALI**

Specialitatea: 533. 01 – Pedagogie universitară

**AUTOREFERAT
al tezei de doctor în științe pedagogice**

CHIȘINĂU, 2018

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei *Științe ale Educației*,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Conducător științific:

SADOVEI Larisa, dr. în pedagogie, conf. univ., U.P.S. „Ion Creangă”

Referenți oficiali:

SILISTRARU Nicolae, dr. habilitat în pedagogie, prof univ., U.S.T

COZĂRESCU Mihaela, dr. în sociologie, Universitatea din București, România

Componența Consiliului Științific Specializat:

1. BOROZAN-COJOCARU Maia - **președinte**, dr. habilitat în pedagogie, prof. univ.,
U.P.S. „Ion Creangă”
2. ZAGAIEVSCHI Corina - **secretar științific**, dr. în pedagogie, conf. univ., U.P.S.C.
3. RACU Aurelia - dr. hab. în pedagogia specială, prof. univ., U.P.S.C.
4. GORAȘ-POSTICĂ Viorica - dr. hab. în pedagogie, prof. univ., U.S.M
5. CALARAȘ Carolina - dr. în pedagogie, conf. univ., U.P.S.C.
6. ȘOVA Tatiana - dr. în pedagogie, conf. univ., U.S.A.R.B.
7. RUSNAC Svetlana - dr. în psihologie, conf. univ., U.L.I.M.

Susținerea va avea loc la **02 noiembrie, 2018, ora 14.00**
în ședința Consiliului Științific Specializat D 33.533.01-18,
din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”,
Sala senatului, bloc 2, Chișinău, str. I. Creangă 1.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la
biblioteca Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”
și pe pagina web a ANACEC (www.anacec.md).

Autoreferatul a fost expediat la **02 octombrie, 2018**

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat

ZAGAIEVSCHI Corina, dr. în pedagogie, conf. univ.

Coordonator științific

SADOVEI Larisa, dr. în pedagogie, conf. univ.

Autoare,

DAVIDESCU Elena

© DAVIDESCU Elena, 2018

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Instituirea și dezvoltarea pedagogiei sociale ca știință și domeniu de formare profesională a orientat teoretic și praxiologic spre cercetarea mediului de viață și a situațiilor dificile ale oamenilor sau ale grupurile sociale considerate izolate, imperios de necesară devenind formarea pedagogilor sociali pentru acest domeniu. Ca răspuns la necesitățile sociale de servicii educaționale importante pentru dezvoltarea comunitară între alte servicii publice (sănătate, protecție socială) se înscrie *relaționarea cu beneficiarul, valorificarea competenței de relaționare în formarea pedagogilor sociali*, devenind un obiectiv al programelor de formare profesională. Deducem caracterul oportun al cercetării valorificării competenței de relaționare în contextul formării profesionale inițiale a pedagogilor sociali din argumentele: **(a)** pedagogul social reprezintă persoana de referință pentru persoane sau grupuri aflate în dificultate pe o perioadă lungă de timp, prin rolul de a crea premise în depășirea situațiilor dificile, înlocuindu-le total sau parțial familia [1, p.8]; **(b)** educația contemporană se realizează prin asigurarea funcționalității optime în dialectica relațiilor pedagog social-beneficiar, cu exigențe sociale extrem de complexe din punctul de vedere al ofertei de servicii educaționale; **(c)** pedagogul social este responsabil de prezentarea unor modele de conduită civilizată în relații cu adulții, de atitudinile etice specifice diferitelor medii și situații de viață.

Atribuțiile profesionale ale pedagogilor sociali, care au și calitatea de criterii în evaluarea conduitei deontologice a acestora, conturează necesarele deschideri spre interacțiuni comunicative eficiente între pedagogul social și beneficiari, spre o „pedagogie a dialogului, a opțiunii, a deciziei bazate pe autentice responsabilități, pe autoeducație angajată, conectate comportamentului și valorilor deontologice” [39].

În descrierea situației din domeniu și identificarea problemei de cercetare se aduc argumentele științifice asupra *dimensiunilor competenței de relaționare*, elucidate de autori reprezentativi, care prin studii de valoare teoretică și practică au contribuit la dezvoltarea domeniului pedagogie socială, spre exemplu: M. Cozărescu (2012) „*fundamente teoretice ale pedagogiei sociale*” [14]; M. Cozărescu (1999) „*competențe profesionale necesare în pedagogia socială*” [13]; I. Neacșu (2010) „*valori ale competenței de relaționare a pedagogilor sociali*” [39]; A. Ardelean și O. Mândruț (2012) „*strategii de formare a competențelor profesionale a pedagogilor sociali*” [3]; M. Boteanu (2012) „*comunicare interpersonală în asistența socială*” [4]; E. Davidescu (2010) „*competența de relaționare ca prioritară pentru activitatea pedagogului social*” [20].

Reperetele epistemologice ale cercetării se constituie din:

A. Teorii: pedagogice (S. Cristea) [15]; sociologice (Em. Durkheim); teoria interacțiunii sociale (T. Felson); teoria învățării sociale (A. Bandura); etc.

B. Sistemul ideilor privind:

- **abordarea filozofică a competenței**, dezvoltate în lucrările filosofilor antici (Socrate, Aristotel, Platon, Protagoras, Cicero, Epictet, Seneca, Epicur, Hegel, etc.);
- **abordarea sociologică a competenței de relaționare**, denumită și competență socială, reprezentată de A. Comte (care a lansat termenul de „*relație*”), Em. Durkheim,

M. Weber, G. Simmel, G. Herbert, Th. Newcomb, S. Duck, E. Spencer, care au pus în evidență valoarea relațiilor interpersonale pentru dezvoltarea societății contemporane.

- **abordarea psihosociologică a competenței de a stabili relații sociale** în lucrările:
  - *savanților din Occident*: J. Moreno; E. Erikson; G. Mead; E. Berne; D. Myers; S. Duck; A. Maslow; C. Rogers; J. Bugental; W. Wundt; J. J. Rousseau;
  - *a savanților români*: M. Zlate [54]; A. Neculau [40]; S. Chelcea [8]; F. Viiculescu [52]; S. Moscovici [38]; S. Marcus [36]; V. Robu [44]; D. Ilișoi, A. Lesenciuc [34]; etc.
  - *a cercetătorilor din Republica Moldova*: N. Silistraru [48]; M. Șleahitișchi [49]; S. Rusnac [46]; M. Cojocaru-Borozan [10], [11]; L. Sadovei [47]; L. Cuznețov [16]; C. Calaraș [5], [16]; T. Callo [6]; C. Zagaievski [53]; V. Goraș-Postică [33]; A. Racu [43]; T. Șova [51]; etc.;
  - *savanților ruși*: Л. В. Байбородова [55]; В. А. Никитина [56]; Н. А. Соколова [57]; Л. Д. Столяренко [58]; А. Ф. Лазурский; В. Н. Мясищев; Н. Н. Обозов; Г. М. Андреева; О. С. Газман; Ф. И. Кевля; А. С. Белкин; Б. Е. Фишман.
- **abordarea pedagogică**: S. Cristea [15]; L. Ezechil [32]; M. Cozărescu [14]; C. Acriș, D. Mihăiță [2]; G. Kelemen [35]; Al.-I. Dumitru [31]; I. Neacșu [39]; C-M. Călin [7]; L. Șoitu [50]; M. Constantinescu [12]; L. Drobot [30]; etc.
- **abordarea managerială**: V.-Gh. Cojocaru [9]; Dm. Patrașcu [42]; etc.

Problema cercetării constă în dificultățile de relaționare și intervenție în domeniul activității socio-educative, fapt ce determină necesitatea formării profesionale (inițiale și continue) a pedagogilor sociali pentru valorizarea competenței de relaționare în contextul comunicării socio-profesionale și, în acest scop, apare nevoia de valorificare a acestei componente prin actualizarea curriculumului de formare inițială a pedagogilor sociali pentru crearea premiselor metodologice ale interacțiunii comunicative eficiente. Deficitul pedagogilor sociali formați prin studii universitare determină cercetarea pentru valorizarea competenței de relaționare în procesul de formare inițială, în vederea prestării serviciilor socio-educative bazate pe raporturi comunicative pe termen lung.

Direcțiile de soluționare a problemei cercetării, conturate prin aspectele de valorificare a competenței de relaționare la nivel de: actualizarea curriculumului de pregătire profesională inițială a pedagogilor sociali în R. Moldova orientat spre formarea competenței de relaționare; evaluarea specificului dezvoltării competenței de relaționare ale pedagogilor sociali în învățământul superior; proiectarea *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali*.

Scopul cercetării constă în determinarea reperelor teoretico-metodologice de valorificare a competenței de relaționare în formarea profesională a pedagogilor sociali.

Obiectivele investigației vizează:

1. determinarea reperelor teoretico-metodologice de valorificare a competenței de relaționare în activitatea pedagogilor sociali;

2. analiza interdisciplinară a „relației” în contextul valorizării profesiei de pedagog social privind asigurarea educației sociale;
3. examinarea poziționării competenței de relaționare în Curriculumul de formare inițială a pedagogilor sociali;
4. elaborarea profilului de competență al pedagogului social din perspectiva valorilor specifice relaționării;
5. evaluarea nivelurilor și a particularităților de formare (inițială și continuă) a competenței de relaționare a pedagogilor sociali în învățământul superior;
6. proiectarea și validarea experimentală a Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali în contextul universitar.

Metodologia cercetării științifice include valorificarea metodelor: *teoretice*: informarea științifică, modelarea, analiza, sinteza, conversația; *experimentale*: experimentul pedagogic, observația, chestionarul, interviul, inventarul de valori; *de măsurare a datelor experimentale*: prelucrarea matematico-statistică a datelor experimentale (versiunea SPSS-16).

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în: redefinirea conceptului *competență de relaționare* pentru facilitatea interacțiunilor comunicative de lungă durată și menținerea raporturilor echilibrate cu beneficiarii; actualizarea curriculumului de formare inițială a pedagogilor sociali pentru crearea premiselor socio-educaționale ale prestanței profesionale de calitate prin valorificarea (afirmarea) competenței de relaționare în activitatea pedagogilor sociali.

Problema științifică soluționată în cercetare vizează dimensiunea valorizatoare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali în scopul anticipării dificultăților de relaționare și intervenție în domeniul muncii sociale prin: actualizarea curriculumului de formare inițială a pedagogilor sociali pentru crearea premiselor metodologice ale interacțiunii comunicative eficiente, materializate în relațiile dintre pedagogii sociali și beneficiari din perspectiva unui raționalism umanist; proiectarea și validarea experimentală a *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali* care a condus la consolidarea și afirmarea competențelor profesionale în perspectiva asigurării calității serviciilor socio-educaționale.

Semnificația teoretică a cercetării se conturează la interferența științelor educației în abordarea sociologică a competenței de relaționare a pedagogilor sociali prin: analiza dilemelor interacțiunii comunicative în domeniul muncii sociale; identificarea în conținutul epistemic al competenței de relaționare a valorilor specifice interacțiunii profesionale cu beneficiarii, elucidate pe dimensiunile: *comunicare interpersonală*, reprezentată de *empatie*, *ascultare activă*, *autocontrolul emoțiilor* și *managementul resurselor pedagogice*, reprezentată de *prevenirea comportamentului deviant*, *gestionarea grupului* și *formarea deprinderilor de viață*; actualizarea și dezvoltarea semnificației termenilor uzuali ai cercetării: pedagogie socială și pedagog social, comunicare interpersonală, curriculum de formare inițială a pedagogilor sociali etc.; elaborarea și valorificarea pleneră a resurselor curriculare necesare profesionalizării universitare a pedagogilor sociali.

Valoarea aplicativă a cercetării rezultă din: descrierea particularităților și a nivelurilor de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali; argumentarea experimentală a potențialului formativ, cu efecte pe termen lung a Trainingului de formare a competenței de relaționare asupra comportamentului deontologic al pedagogilor sociali prin stimularea activă a integrării valorilor necesare interacțiunilor comunicative în vederea asigurării calității serviciilor socio-educationale; elaborarea și valorificarea în practica universitară a profilului de competență al pedagogului social în planul valorilor specifice relaționării sociale.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere:

1. Conceptul *competență de relaționare* are la bază patternuri de comportamente în sistemul relațiilor sociale și facilitează menținerea raporturilor pozitive și echilibrate cu beneficiarii serviciilor. Constituind elementul fundamental al „interacțiunilor profesionale” în mediul educațional, *valorificarea competenței de relaționare* este susținută din perspectiva interdisciplinară a relației, fiind concepută ca o acțiune socială, reflectată într-un sistem de capacități și atitudini, în vederea unei legături susținute de respect reciproc, bazată pe cunoștințe de comunicare în contextul valorizării profesiei de pedagog social.

2. Efectul valorificării este complex și creează condițiile de evoluție a traseului profesional al studenților în construcția unei identități profesionale și a carierei, ca produs al interacțiunii pedagogului social cu beneficiarii prin acționarea valorilor relevante comunicării interpersonale și asigurarea unui management eficient al resurselor pedagogice necesare muncii sociale

3. *Training-ul de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali* argumentează caracterul valorizator al activităților didactice universitare proiectate/realizate în deplină concordanță cu reperele teoretice de valorificare a competenței de relaționare în domeniul pedagogie socială, definind traiectoria dezvoltării personale, stimulând „reflecția critică” asupra eficacității și eficienței acțiunilor de intervenție socială.

Implementarea rezultatelor științifice a fost realizată prin diseminarea rezultatelor cercetării teoretice și experimentarea *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali* în Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău în anii 2007 – 2016 în perspectiva asigurării serviciilor socio-educationale de calitate.

Publicațiile la tema tezei: 22 lucrări științifice: monografie (1) [22]; note de curs (5) [20]; [23]; [27]; [28]; [29]; articole în culegeri științifice (1) [59]; articole în reviste științifice (2) [25]; [26] și participări la foruri științifice naționale și internaționale, [18]; [19]; [21]; [42]; comunicări la conferințe naționale și internaționale (2) [24]; [17].

Volumul și structura tezei include adnotări în limbile română, rusă și engleză, introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 208 surse, 54 tabele, 24 figuri și 20 anexe.

Concepte-cheie: pedagogie socială, pedagogi sociali, relație, competență de relaționare, curriculum de formare profesională inițială a pedagogilor sociali, training.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată importanța, actualitatea și necesitatea studierii temei de cercetare, sunt formulate problema cercetării și direcțiile de soluționare, scopul și obiectivele, sunt relevate reperele teoretice ale investigației și descrise valoarea științifică și praxiologică a cercetării, ce susțin teoretic și metodologic noutatea științifică și originalitatea investigației privind formarea pedagogilor sociali pentru comunicarea și relaționarea în mediul profesional.

CAPITOLUL 1. „**Cadrul teoretic de valorificare a competenței de relaționare în pedagogia socială**” prezintă rezultatele investigației teoretice privind: semnificația termenului de competență de relaționare, care a evoluat de la semnificația de creare a ambianței sociale la interacțiuni comunicative cu impact social pe termen lung în activitatea profesională.

Studiul istoric al competenței de relaționare a readus în cercetarea noastră opiniile autorilor din diverse arii geografice și domenii științifice privind structura competenței și a elementelor distincte, manevrate la nivel terminologic: *aptitudini, deprinderi, abilități, capacități*.

Autorul, la care facem referință directă privind instituirea în literatura de domeniu a termenului „*competența de relaționare*” este L. Ezechil, definind-o ca un ansamblu de abilități ce caracterizează facilitatea interacțională și capacitatea de a menține raporturi relativ echilibrate cu un interlocutor. Pentru L. Ezechil „*competența de comunicare se afirmă în exercițiul curent al relaționării ca demers interacțional cu caracter psihosocial marcat de performanță, care angajează, din această cauză, unele acțiuni bine conștientizate, raționalizate*”. **A fi competent** din punct de vedere **relațional**, autoarea determină următoarele capacități și atitudini: *stabilirea unei legături care determină o stare de bine de ambele părți, care îi provoacă fiecăruia emoții pozitive și îi dă sentimentul că e recunoscut în mod pozitiv; stabilirea unei legături ce dă un sentiment de importanță în ochii proprii și ai celorlalți; stabilirea de legături bazate pe respect reciproc și respectarea limitelor, codurilor și valorilor fiecăruia; în sfârșit, a iubi și a te simți iubit* [32, p.146].

T. Callo, în lucrarea *Pedagogia practică a atitudinilor*, explică **competența de relaționare**, ca fiind combinarea cunoștințelor, priceperilor comportamentale și atitudinale, pentru dezvoltarea și perfecționarea personală, a cetățeniei active, incluziunii sociale [6, p.112].

Competența de comunicare relațională, în opinia M. Cojocaru-Boroșan, este rezultanta achiziției de cunoștințe, deprinderi, priceperi, atitudini și trăsături temperamental-caracteriale de îndeplinire a funcțiilor comunicării, dobândită prin dezvoltarea capacităților de comunicare [10, p.69], definită din competența de comunicare didactică care include componenta relațională, stabilită de L. Sadovei în *Structura competenței de comunicare didactică* [47, p.59].

Ca rezultat al analizei opiniilor mai multor cercetători în domeniu [12; 14; 32; 34; 38; 44; 58; 60; 61], am identificat *relaționarea*, ca fiind o componentă a competenței sociale, relevantă în ansamblul competențelor profesionale ale pedagogului social, total dependentă de relațiile interpersonale în societate și de comportamentele umane.

Efectul valorificării competenței de relaționare este complex și apare ca produs al interacțiunii pedagogului social cu beneficiarul prin acționarea valorilor, ce urmăresc să pună în evidență în ce măsură ele influențează calitatea relațiilor interpersonale și - prin intermediul lor - calitatea relațiilor profesionale. Aceste variabile reprezintă produsul reperelor teoretice analizate, rezultate din sensibilitatea profesională, care devin funcționale prin intuiție socială și raționamente pedagogice de transpunere mentală în subiectivitatea educaților la nivelul **valorilor relevante comunicării interpersonale** (*empatie, ascultare activă, autocontrolul emoțiilor*) și asigurate de un **management eficient al resurselor pedagogice** prin activitățile structurate privind *prevenirea comportamentului deviant, gestionarea grupului și formarea deprinderilor de viață*.

CAPITOLUL 2. „Cadrul praxiologic de valorificare a competenței de relaționare în procesul de formare profesională inițială” prezintă studiul experiențelor naționale și europene de valorificare a competenței de relaționare, evidențiind tendințele de consolidare a eforturilor de cercetare a rolurilor și a competențelor profesionale necesare pedagogilor sociali în activitatea socio-profesională. Din perspectiva acestor interese ale cercetării pe plan european și național capitolul prezintă *conceptul curriculumului de formare inițială a pedagogilor sociali în Republica Moldova, elaborat prin construcție și dezvoltare curriculară*, ce vizează anumite elaborări teoretice și metodologice la nivelul documentelor curriculare: *plan de studii, curriculum disciplinar la disciplinele obligatorii și opționale, note de curs*, necesare în formarea profesională a pedagogilor sociali.

În conținutul capitolului este prezentat profilul de competențe a pedagogilor sociali, analizat la nivel teoretic prin referințele de specialitate și din cercetarea experimentală la etapa de constatare a particularităților dezvoltării competenței de relaționare a studenților-pedagoși sociali.

În concepția formării specialistului la profilul Programului de studii Pedagogie socială, **relaționarea** este o capacitate la nivelul competenței specifice, derivată a **competenței generice de comunicare** la nivel de *receptare și decodificare corectă a mesajelor nonverbale în comunicare; prezentare eficientă, utilizând un limbaj științific a unor produse de muncă intelectuală realizate individual sau în grupuri mici*. Componenta relaționare ca și criteriu important de evaluare a activității pedagogului social este evidențiată de cercetătoarea *M. Cozărescu* la nivelul unuia dintre cele patru planuri prin care se structurează competențele-cheie ale pedagogului social (*cunoștințe, personalitate, acțiune și relaționare*), prezentate în tabelul 1.

Din sursele prezentate constatăm, că includerea competenței de relaționare în ansamblul competențelor-cheie ale pedagogului social, reprezintă un indicator veritabil de convingere pentru justificarea acestei competențe în inserția profesională, în împlinirea și dezvoltarea personală. Interdependența cu celelalte competențe ale pedagogului social sporește posibilitatea de formare la nivel înalt al competenței de relaționare, evident prin toate competențele stabilite accentul se pune, în fiecare caz, pe gândirea critică, creativitate, inițiativă, rezolvarea problemelor, evaluarea riscurilor, luarea deciziilor și gestionarea constructivă a sentimentelor.

Tabelul 1. Structura competențelor-cheie ale pedagogului social [1]; [14]

Cunoștințe	Personalitate/ Atitudini	Acțiune	Relaționare (planul social)
<ul style="list-style-type: none"> În domeniul științelor sociale și umaniste: <i>psihologie, pedagogie, sociologie, pedagogie socială, filosofie.</i> Vor permite perfecționarea permanentă, identificarea și înțelegerea situațiilor cu care se confruntă, planificarea, executarea, motivarea și evaluarea activității profesionale 	<ul style="list-style-type: none"> Conștientizarea propriilor acțiuni și a efectelor acestora Capacitatea de a face față unor experiențe și situații grele (reziliența) Răbdare și perseverență Cunoașterea propriilor limite și capacități Confruntarea critică și constructivă cu aprecierile proprii și ale altora Implicarea în sisteme sociale într-un rol potrivit 	<ul style="list-style-type: none"> Organizarea vieții cotidiene cu beneficiarii Colaborarea cu persoane care au roluri diferite, în interiorul și exteriorul instituțiilor Organizarea și administrarea resurselor Reflecție și planificare 	<ul style="list-style-type: none"> Comunicare și empatie Capacitatea de a iniția, întreține, dezvolta și încheia relații profesionale Identificarea cu rolul profesional Deschidere și respect Valorizarea celorlalți

Competențele specifice ale procesului de formare a pedagogilor sociali sunt operaționalizate din cele generice (cognitive, de aplicare, de analiză și sinteză, de comunicare, de învățare), *relaționarea* reprezentând un plan de exprimare a competenței de comunicare a pedagogului social la nivelul obiectivelor ce vizează concret domeniile: *stabilirea contactelor, cooperarea, comunicarea cu membrii echipei etc.* menționate în tabelul 2.

Tabelul 2. Specificul relaționării pedagogului social la nivel de obiective

- cooperarea cu beneficiarii, adaptând limbajul în raport cu interlocutorul;*
- stabilirea contactelor cu beneficiarii prin ascultarea activă, autocontrol emoțional, percepere și interpretare corectă a mesajelor verbale și non-verbale, formularea de întrebări relevante, utilizarea adecvată a limbajului, de elaborare a tacticilor de comunicare în funcție de scopul urmărit, particularitățile individuale ale interlocutorului, de elaborare și prezentare a unui discurs în cadrul seminarelor de informare în masă);*
- asigurarea unui feedback pozitiv în relațiile cu beneficiarii;*
- crearea unui climat socio-afectiv securizat bazat pe încredere și cooperare în cadrul serviciilor socio-educative;*
- comunicarea cu membrii echipei multidisciplinare (asistenții sociali, juriști, psihologi) în activitățile educaționale și de susținere a persoanelor aflate în dificultate în rezolvarea problemelor de integrare socială;*

- asigurarea parteneriatelor educaționale în soluționarea problemelor persoanelor aflate în dificultate;
- controlul comunicării nonverbale și para-verbale;
- elaborarea de norme informative, procese verbale, anchete sociale, etc.
- respectarea eticii și deontologiei profesionale;
- valorificarea autocunoașterii în dirijarea comportamentului profesional

Elaborarea unui profil de competență are la bază o anumită structură/formulă, care servește drept premiză pentru dezvoltarea profesională, în măsură să răspundă provocărilor cu valorile specifice, devenite dominante, cu idealurile realizării ființei autonome, creative, pe baza principiilor compatibilității între deziderat și realitate prin instalarea unei atitudini reflexive față de activitatea profesională.

Gh.-V. Cojocaru, în lucrarea *Schimbarea în educație și schimbarea managerială*, prezintă profilul managerului eficient, alcătuit din șase categorii de competențe, derivate la nivelul competențelor specifice și a domeniilor de aplicare.

Autorul include două categorii apropiate ca semnificație conceptuală cercetării noastre (competențele personale și de relaționare; competențele sociale și de comunicare), în tabelul 3. acestea fiind adaptate competențelor specifice și domeniilor de aplicare ale pedagogilor sociali.

Tabelul 3. Competențe specifice și domenii de aplicare ale competenței de relaționare/comunicare ale pedagogilor sociali (adaptat după Cojocaru Gh.-V.) [9]

Categoriile de competențe	Competențe specifice	Domenii de aplicare
I. Competențe personale și de relaționare	<ul style="list-style-type: none"> • a fi capabil de a aborda profesionist relațiile cu beneficiarii; • a fi empatic, conștient de perspectiva umană fundamentală, de propriile norme și valori; • a avea un înalt nivel de conștiință, de reflectare etică, de extravertire, de a se simți confortabil și multă perspicacitate profesională. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relația cu beneficiarii 2. Relația cu comunitatea și alte instituții 3. Comunicarea etică și profesională cu ceilalți
II. Competențe sociale și de comunicare	<ul style="list-style-type: none"> • a colabora constructiv cu specialiștii echipei multidisciplinare, cu administrația instituției, cu instituțiile sociale; • a consilia copiii și familiile acestora; • a comunica eficient; a soluționa conflicte 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Deontologia profesională 5. Resurse umane

În stabilirea **profilului de competență al pedagogului social din perspectiva valorilor specifice relaționării** s-a pornit de la determinarea acelor valori, care concretizează *specificul relațiilor educaționale cu copiii aflați în dificultate*. Structura competenței de relaționare, elaborată în vederea valorificării acesteia în activitatea

pedagogului social, vizează structuri conceptuale, conturând **profilul de competență al pedagogului social din perspectiva valorilor specifice relaționării**.

Modelul acceptat pentru valorificarea competenței de relaționare în formarea pedagogilor sociali este dezvoltat în temeiul structurii competenței elaborate de C. Glava, la baza căreia se află scopul activității profesionale la nivelul achiziției de noi cunoștințe, optimizării prestației didactice și a dezvoltării profesionale. Structura interioară a competențelor, evidențiază posibilitatea unui transfer din zona elementelor scrise în zona activităților și situațiilor de învățare, în acest sens **competența de relaționare** este susținută ca structură de *acțiune (capacitate)* și *reflecție (atitudine)*, iar planurile ce determină activitatea profesională în perspectiva valorilor specifice relaționării pedagogului social cu persoana aflată în dificultate sunt *de orientare internă* (comunicarea interpersonală) și *orientare externă* (managementul resurselor pedagogice).

Modelul competenței de relaționare a pedagogului social este reprezentat de șase valori, grupate în jurul celor două planuri a câte trei pentru fiecare, conturând **Profilul de competență al pedagogului social** din perspectiva valorilor specifice relaționării: *empatia, ascultarea activă, autocontrolul emoțiilor, prevenirea comportamentului deviant, gestionarea grupului, formarea deprinderilor de viață*, precum este prezentat în figura nr. 1.

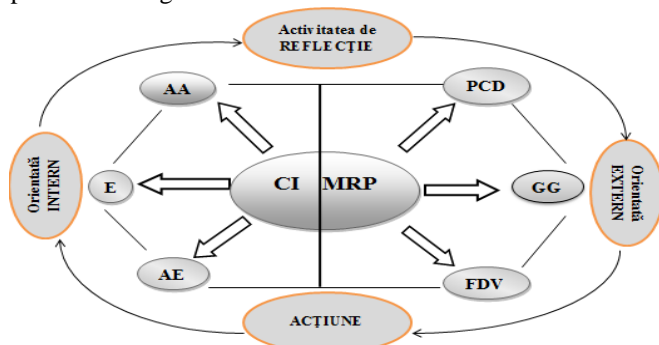

Figura 1. Modelul competenței de relaționare a pedagogului social

Valorificarea competenței de relaționare a pedagogilor sociali este evidențiată de semnificația și rezonanța acestora în contextul pedagogic al profesiilor sociale. Limbajul simbolic din figura 1, este reprezentat de abrevierile expresiilor caracteristice valorilor competenței de relaționare a pedagogilor sociali și explicat în tabelul 4.

Tabelul 4. Legenda abrevierilor în structura competenței de relaționare

C R P S - Competența de Relaționare a Pedagogului Social			
CI- Comunicarea Interpersonală		MRP - Managementul Resurselor Pedagogice	
E	<i>Empatia</i>	PCD	<i>Prevenirea Comportamentului Deviant</i>
AA	<i>Ascultarea Activă</i>	GG	<i>Gestionarea Grupului</i>
AE	<i>Autocontrolul Emoțiilor</i>	FDV	<i>Formarea Deprinderilor de Viață</i>

Valorile competenței de relaționare a pedagogilor sociali în formula integratoare *cunoaștere/acțiune/reflecție (CAR)*, cu sensul de „capacitate de a acționa eficace într-o anumită situație”, acoperind domeniul „cunoștințelor procedurale” (în sens de „savoir-faire”), prin opoziție (și complementaritate) cu domeniul cunoștințelor „*propriu-zise*” („faptice”), sunt prezentate în tabelul 5:

Tabelul 5. Valorile operaționalizate ale competenței de relaționare a pedagogilor sociali

Dimensiuni	COMPETENȚA DE RELAȚIONARE	
	Valori	Cunoaștere/Acțiune/Reflecție
COMUNICAREA INTERPERSONALĂ	Empatia	<ul style="list-style-type: none"> cunoașterea gândurilor, emoțiilor, acțiunilor și atitudinilor beneficiarilor (C) plasarea în situația beneficiarului, pentru a evalua mai bine problema (A) respectarea confidențialității (R)
	Ascultarea activă	<ul style="list-style-type: none"> examinarea cu atenție a comunicării (C) adresarea întrebărilor și solicitarea explicațiilor (A) analiza cauzelor problemei pentru identificarea soluțiilor (A) demonstrarea interesului și disponibilității pentru dialog (R)
	Autocontrolul emoțiilor	<ul style="list-style-type: none"> mizarea pe conștiința de sine (C) gestionarea propriilor emoții, impulsuri, tensiuni, stări de spirit și discursuri interioare (A) orientarea gândurilor spre abordarea lucidă a problemelor în raport cu situațiile inopinate (R)
MANAGEMENTUL RESURSELOR PEDAGOGICE	Prevenirea comportamentului deviant	<ul style="list-style-type: none"> elaborarea proiectelor de intervenție socio-pedagogică de prevenire a comportamentului deviant, programe, traininguri adaptate la diversitatea contextelor (managementul activității de învățare, educarea comportamentului, dezvoltare personală, abilitare, rezolvarea situațiilor de criză, prevenire, modificarea comportamentului, etc.) (A) construirea atmosferei generale de securitate și încredere în sala de activități (R)
	Gestionarea grupului	<ul style="list-style-type: none"> determinarea la îndeplinirea sarcinilor în echipă (C) facilitarea interacțiuni în grup prin activități ludice (A) motivarea pentru contribuție individuală, respectându-le demnitatea fiecăruia (R)
	Formarea deprinderilor de viață	<ul style="list-style-type: none"> cunoașterea etapelor și strategiilor de consiliere educațională privind formarea deprinderilor de viață (C) organizarea activităților de educație privind formarea deprinderilor de viață a beneficiarilor, abilităților necesare integrării și reintegrării sociale (A) oferirea de sprijin, ajutor și îndrumare beneficiarilor pentru a dobândi deprinderi de rezolvare cu succes a problemelor vieții (R)

Profilul de competență al pedagogului social, din perspectiva valorilor specifice relaționării, este determinat de identitatea profesională, ce impune anumite criterii de analiză (valori și norme, calificare, metodele de lucru, scopurile urmărite, interacțiunea pedagogului social cu școala, relația pedagogului social cu familia persoanei în dificultate și relația pedagogului cu membrii echipei multidisciplinare), proiectat în conținutul epistemic al competenței de relaționare pe dimensiunile *Comunicare interpersonală*, reprezentată de *empatie, ascultare activă, autocontrolul emoțiilor* și pe dimensiunea *Managementul resurselor pedagogice*, reprezentată de *prevenirea comportamentului deviant, gestionarea grupului și formarea deprinderilor de viață*.

CAPITOLUL 3. „Demersul experimental de valorificare a competenței de relaționare în formarea pedagogilor sociali” evocă rezultatele experimentului pedagogic în cadrul etapelor *constatare, formare și control*, determinate prin includerea eșantionului de subiecți în acțiunile cercetării experimentale (figura 2, tabelul 6). Valorificarea competenței de relaționare în formarea pedagogilor sociali este confirmată experimental de nivelul dezvoltării valorilor *empatie, ascultare activă și autocontrolul emoțiilor* pe dimensiunea *Comunicare interpersonală*, unde se recunoaște în ce măsură pedagogul social conștientizează reacțiile afectiv-emoționale și atitudinale ale beneficiarilor, le anticipează manifestările și acționează în favoarea așteptărilor acestora, și de nivelul dezvoltării valorilor *prevenirea comportamentului deviant, gestionarea grupului, formarea deprinderilor de viață* pe dimensiunea *Managementul resurselor pedagogice*, variabila indispensabilă pedagogului social prin care își poate evalua în ce măsură proiectele educaționale elaborate sunt adaptate la diversitatea contextelor de învățare, dezvoltare, prevenirea comportamentului deviant, promovarea comportamentului prosocial etc.

Acțiunile experimentale au fost realizate pe parcursul anilor 2012-2016, pe un eșantion reprezentativ prin numărul total de 118 de subiecți antrenați în experiment. Modul de constituire a eșantionului este *aleatoriu* pentru nivelul de reprezentativitate, esențială fiind asigurarea condițiilor ca eșantionul să acopere în mod real caracteristicile subiecților antrenați în experiment, evitându-se prin aceasta „*favorizarea*” unor subiecți „*nereprezentativi*”.

Metoda la care s-a recurs în eșantionarea stabilă a răspuns criteriilor de *clasificare uni-stadială* pentru loturile experimental și de control, unde au fost antrenați studenți-pedagogi sociali, repartizați a câte 30 pentru fiecare lot, și angajați în Centre comunitare, a câte 43 de persoane pentru lotul experimental și 15, incluși în lotul de control al acestei categorii.

Caracteristicile care au determinat distribuția ierarhică au vizat repartizarea în interiorul eșantionului general a mai multor grupuri, numite loturi de cercetare, omogene din punctul de vedere al contextului profesional în domeniul Pedagogie socială, dar cu programe diferite de formare (licență - studenți și formare continuă –pedagogi din Centre de Plasament, Centre de Zi și Centre Comunitare din Chișinău).

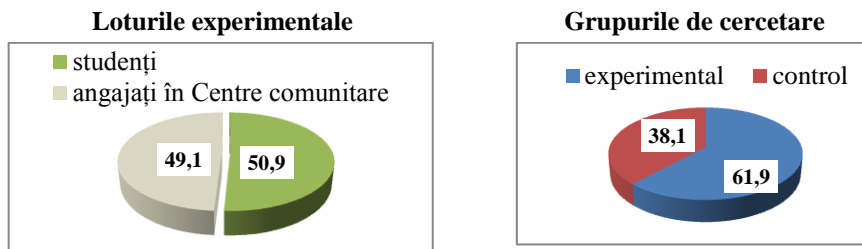

Figura 2. Structura eșantionului cercetării

Prin instrumentarul prezentat în tabelul 6, au fost supuse măsurărilor valorile competenței de relaționare a pedagogului social, determinate în parcursul teoretic al cercetării (*empatie, ascultarea activă, autocontrolul emoțiilor, prevenirea comportamentului deviant, gestionarea grupului, formarea deprinderilor de viață*), privind valorificarea competenței de relaționare în formarea profesională a pedagogilor sociali.

Tabelul 6. Instrumentele de cercetare

Instrumente de cercetare	Lotul antrenat în experiment	
	Grupurile	Nr.
Grila de observare a nivelului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali	Studenți	30/30
	Angajați în centre	43/15
Metoda de diagnosticare a relațiilor interpersonale (T. Leary)	Studenți	30
Chestionar de determinare a statutului profesional al pedagogului social	Angajați în centre	43
Chestionar de evaluare a competenței de proiectare a activităților educaționale pentru prevenirea comportamentului deviant	Angajați în centre	43

Nivelul de formare a competenței de relaționare este apreciat în baza *criteriilor de evaluare* (tabelul 5), stabilite în corelație cu *valorile competenței de relaționare a pedagogilor sociali, la nivel de cunoaștere, acțiune și reflecție*. Instrumentul care a corelat criteriile de evaluare cu nivelul cunoștințelor, capacităților și atitudinilor competenței de relaționare este *Grila de observare*. Prelucrarea rezultatelor subiecților cercetării la etapa de constatare a experimentului a evidențiat scoruri mici pentru toate loturile de subiecți, aceste valori fiind sub nivelul mediu, determinând la intervenții experimentale în cadrul etapei formative.

Cadrul pedagogic și premisele curriculare descrise au definit oportunitatea valorificării experimentale a contextului universitar pentru formarea competenței de relaționare a pedagogilor sociali în cadrul *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali*, structura și activitățile proiectate, asigurând un nivel superior de înțelegere a situațiilor/experiențelor și se accentuează legătura dintre cunoștințe și experiența personală.

Figura 3. Trainingul de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali

Cele două componente ale competenței de relaționare – *Comunicarea interpersonală* și *Managementul resurselor pedagogice* – se definesc praxiologic prin *criteriile formativ, temporal și valoric*, fiecare fiind completată de elemente particularizate specific:

- **criteriul formativ**, reprezentat de modul de distribuire a unităților de conținut la nivelul *cursului universitar* și *la practiciile pedagogice*;

- **criteriul temporal**, reprezentat de modul de planificare a tipologiei trainingurilor și a timpului rezervat categoriilor de ședințe – pentru cursul universitar: *training-sesiune* (120 min.); *training – element* (45 min.); *training – exercițiu* (15 min.); pentru practica pedagogică: *training – aplicație – observare*, *training – aplicație în centrul de profil* și *training – aplicație, extins la nivel social*;

- **criteriul valoric**, reprezentat de valorile competenței de relaționare stabilite la nivel de cunoștințe, capacități și atitudini, unitatea principală de evaluare a calității sesiunilor de training fiind gradul de dezvoltare a valorilor competenței de relaționare (vezi Figura 3). Durata optimă a unei sesiuni tematice este de până la 1 oră 20 min. Repartizarea bugetului de timp în interiorul sesiunii este determinată de dinamica grupului și, în mod creativ, de experiența participanților. La fel, în activitatea cu studenții am recurs la training (45 min.) și training-exercițiu (15 min.).

Ca urmare a trainingului, studenții vor căpăta capacități noi, consolidate de relaționarea cu beneficiarii (copii aflați în dificultate), prin *empatie*, *ascultare activă*, *autocontrolul emoțiilor*, *prevenirea comportamentului deviant*, *gestionarea grupului* și *formarea deprinderilor de viață*. Durata optimă a unei sesiuni tematice este de până la 1 oră 20 min. Repartizarea bugetului de timp în interiorul sesiunii este determinată de dinamica grupului și, în mod creativ, de experiența participanților. La fel, în activitatea cu studenții am recurs la training (45 min.) și training-exercițiu (15 min.).

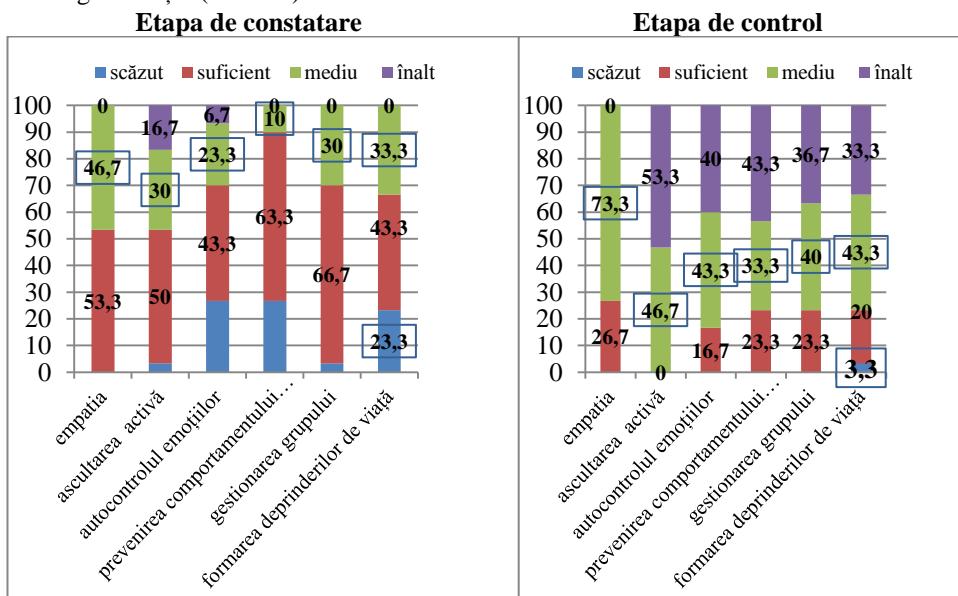

Figura 4. Niveluri comparate ale valorilor competenței de relaționare a pedagogilor sociali (GE, studenți, etapele: constatare-control)

Din figura 4 se observă o creștere semnificativă a valorilor competenței de relaționare, demonstrată de nivelul de formare a valorilor la etapa de control a experimentului. Este vădită creșterea nivelului de dezvoltare a valorilor *prevenirea comportamentului deviant, gestionarea grupului și formarea deprinderilor de viață*, demonstrat de rezultatele *nivelului înalt* de formare pentru fiecare valoare, în comparație cu valoarea procentuală-lipsă în cadrul măsurărilor înregistrate la etapa de constatare a experimentului. 43.3% din studenții grupului experimental au demonstrat că proiectează activități educaționale în scopul *prevenirii comportamentului deviant* (abilitare, rezolvarea situațiilor de criză, învățare, dezvoltare personală, etc.) la nivel înalt; 36,7% *gestionează grupul* prin facilitarea interacțiunilor în grup în cadrul activităților ludice, determinându-i la îndeplinirea sarcinilor în echipă și motivându-i pentru contribuție individuală, respectându-le demnitatea fiecăruia; 33,3% organizează activități de educație pentru formarea deprinderilor de viață a beneficiarilor; realizează activități de învățare cu beneficiarii pentru formarea abilităților necesare integrării și reintegrării sociale; oferă sprijin, ajutor și îndrumare beneficiarilor pentru a dobândi deprinderi de rezolvare cu succes a problemelor vieții, pentru *formarea deprinderilor de viață* a beneficiarilor educației sociale la nivel înalt.

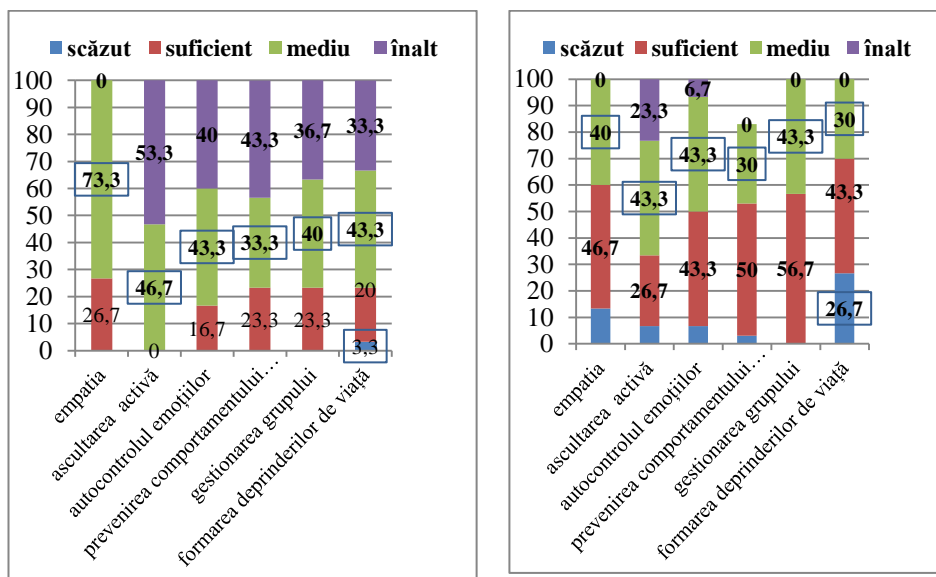

Figura 5. Niveluri comparate ale valorilor competenței de relaționare a pedagogilor sociali (GE-GC, studenți, etapa de control)

Tabloul rezultatelor indicate în figura 5 prezintă nivelul de formare a valorilor competenței de relaționare în planul comparat al grupurilor de cercetare. Se observă clar nivelul diferențelor valorilor dintre grupul experimental și de control, indicând o creștere considerabilă a nivelului *înalt* al valorilor grupului experimental pentru

valorile dimensiunii *managementului resurselor educaționale*, în grupul de control această valoare procentuală fiind lipsă pentru nivelul înalt. Implicarea studenților în activitățile *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali* a condus la consolidarea și afirmarea competenței de relaționare în asigurarea calității serviciilor socio-educaționale în activitatea profesională a pedagogului social (dimensiune măsurată în cadrul practicii pedagogice 2). Observăm un nivel crescut la competenței pentru valoarea empatie (73,3% pentru grupul experimental), în comparație cu 40% de subiecți ai grupului de control, nici unul din aceste grupuri neînregistrând nici o valoare procentuală pentru nivelul înalt al acestei valori.

Figura ce urmează (6) prezintă în plan comparat nivelurile de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali din grupurile experimental și de control, la etapele de constatare și control ale experimentului, pentru dimensiunile stabilite la nivelul planurilor *comunicării interpersonale și al managementului resurselor umane*.

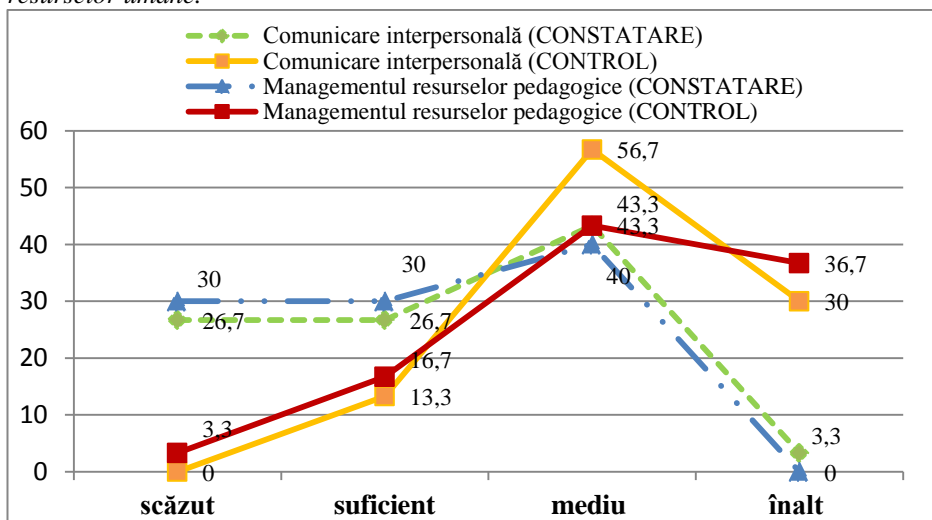

Figura 6. Niveluri de comunicare interpersonală și a managementului resurselor pedagogice a studenților-pedagogi sociali (GE, constatare-control)

Observăm creșteri considerabile pentru valorile procentuale ale ambelor dimensiuni cu un spor înregistrat pentru nivelul înalt, de la 0% la 36,7% - managementul resurselor pedagogice, și de la 3,3% la 30% - gradul de comunicare interpersonală a pedagogului social va fi susținut de valorile empatie, ascultare activă și autocontrolul emoțiilor, unde educatorul recunoaște în ce măsură conștientizează reacțiile afectiv-emoționale și atitudinale ale beneficiarilor, le anticipează manifestările și acționează în favoarea așteptărilor acestora. Rezultatele înregistrate de studenții-pedagogi sociali pentru valorile dimensiunilor comunicare interpersonală și managementul resurselor pedagogice au fost testate prin aplicarea formulei testului χ^2 pentru două eșantioane la compararea grupurilor de control și experimental:

$$\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E} \quad (3.1)$$

unde: O = frecvența observată; E =frecvența probabilă expectativă.

Valoarea pragului de semnificație p între grupurile testate indică la o diferență relevantă și semnificativă pentru etapa de control a experimentului, unde $p = ,001$ pentru dimensiunea *comunicare interpersonală* și $p = ,000$ pentru dimensiunea *managementul resurselor pedagogice*. În comparație, nivelul competenței de relaționare a studenților pedagogi, verificat prin aplicarea măsurărilor statistice a testului χ^2 indică diferențe nesemnificative la etapa de constatare a experimentului, unde pentru dimensiunea *comunicare interpersonală* $p = ,742$, iar *managementul resurselor pedagogice* $p = ,817$. Aceste rezultate sunt confirmate statistic din aplicarea tehnicilor parametrice pentru determinarea diferențelor dintre grupuri (*testul - t*). Deoarece grupurile de subiecți sunt independente, putem utiliza *testul t independent*, cu următoarea formulă:

$$t = \frac{M_1 - M_2}{\sqrt{\frac{E_1 E_2}{M_1 - M_2}}} \quad (3.2)$$

unde: M este media esantionului comparat și Eem este eroarea standard a mediei populatiei.

Tabelul 7. Diferențe statistice privind nivelurile de formare a competenței de relaționare a studenților în comparație (GE-GC)

Dimensiuni	Valori experimentale	comparare etape constatare-control					
		grup experimental			grup de control		
		<i>t</i>	Sig. (2-tailed)	Diferența medie	<i>t</i>	Sig. (2-tailed)	Diferența medie
COMUNICAREA INTERPERSONALĂ	<i>Empatia</i>	-2,154	,035	-1,3333	-,182	,856	-,1667
	<i>Ascultarea activă</i>	-5,331	,000	-4,6667	,000	1,000	,0000
	<i>Autocontrolul emoțiilor</i>	-5,418	,000	-5,6667	-,177	,860	-,1667
MANAGEMENTUL RESURSELOR PEDAGOGICE	<i>Prevenirea comportamentului deviant</i>	-7,490	,000	-6,8333	-,722	,473	-,6667
	<i>Gestionarea grupului</i>	-5,079	,000	-4,3333	-,254	,800	-,1667
	<i>Formarea deprinderilor de viață</i>	-4,715	,000	-4,8333	-,515	,609	-,5000

În tabelul 7. sunt prezentate diferențele statistice ale rezultatelor studenților, obținute la compararea etapelor experimentale pentru variabilele numerice, prin indicarea valorilor lui t , pragul de semnificație (*Sig.2-tailed*) și indicarea valorilor de diferență

medie. Semnificația rezultatelor este demonstrată de pragul de semnificație p , stabilind valori $< 0,05$ pentru nivelul de formare a valorilor competenței de relaționare a pedagogilor sociali-studenți din *grupul experimental* pe ambele dimensiuni (excepție *empatie*, demonstrată de creșterea evidentă a nivelului mediu la etapa de control a experimentului), fără a atinge valori ale nivelului înalt, motiv pentru continuarea cercetărilor privind comportamentul empatic al pedagogului social).

Diferențele statistice prezentate în tabelul 8, reflectă valori comparate ale grupurilor de cercetare în cadrul etapelor de constatare și control ale experimentului. Cu rezultate evident diferite pentru coeficientul de comparare se constată valoarea semnificativă confirmată pentru toate valorile grupului experimental, unde $p < 0,05$, și, $> 0,05$, ale grupului de control.

Valoarea diferențelor mediei pentru valoarea *empatie*, ne semnificativă din punct de vedere statistic în cadrul grupului experimental, indică la o diferență relevantă la compararea mediei între grupurile experimentale.

Rezultatele prezentate în tabel pentru *grupul de control* indică valori $> 0,05$, inclusiv o diferență marcantă pentru valoarea „*empatie*” la compararea grupurilor (experimental: ,035; de control: ,856).

Tabelul 8. Diferențe statistice privind nivelurile de formare a competenței de relaționare a studenților în comparație la etapele de constatare și de control

Dimensiuni	Valori experimentale	comparare grupuri de cercetare					
		etapa constatare			etapa de control		
		<i>t</i>	Sig. (2-tailed)	Diferența medie	<i>t</i>	Sig. (2-tailed)	Diferența medie
COMUNICAREA INTERPERSONALĂ	<i>Empatia</i>	1,440	,155	1,1667	3,099	,003	2,3333
	<i>Ascultarea activă</i>	-1,070	,289	-1,1667	3,793	,000	3,5000
	<i>Autocontrolul emoțiilor</i>	-1,909	,061	-2,0000	3,718	,000	3,5000
MANAGEMENTUL RESURSELOR PEDAGOGICE	<i>Prevenirea comportamentului deviant</i>	-,784	,436	-,6667	5,606	,000	5,5000
	<i>Gestionarea grupului</i>	-1,756	,084	-1,1667	3,544	,001	3,0000
	<i>Formarea deprinderilor de viață</i>	,861	,393	,8333	5,022	,000	5,1667

Nivelul de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali, demonstrat la etapa control a experimentului, indică diferențe semnificative în raport cu rezultatele etapei de constatare a experimentului. Observăm nivelul înalt al competenței de relaționare, înregistrat de 34,4% din studenții grupului experimental în comparație cu doar 5% ai grupului de control.

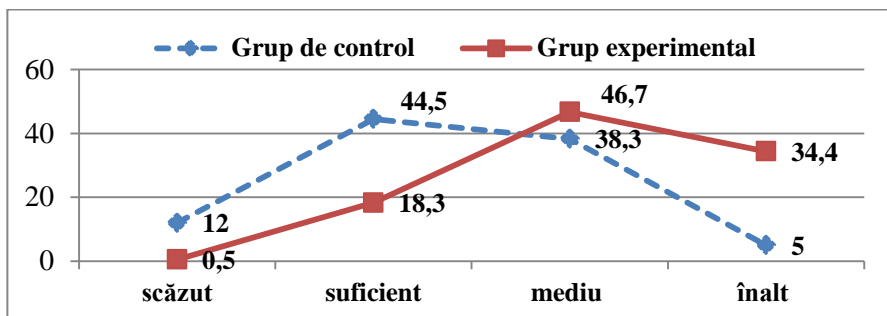

Figura 7. Nivelul comparat al competenței de relaționare a studenților-pedagogi sociali (GE - GC, etapa control)

Nivelul înalt de formare a valorilor competenței de relaționare a pedagogilor sociali, confirmă eficiența activităților realizate în cadrul *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali*, etapă a cercetării experimentale, în care s-a demonstrat, că studenții valorifică această competență la nivel de formulă integratoare a *cunoștințelor, capacităților și atitudinilor empatiei*: cunoașterea gândurilor, emoțiilor, acțiunilor și atitudinilor beneficiarilor; plasarea în situația beneficiarului, pentru a evalua mai bine problema; *ascultării active*: examinarea cu atenție a comunicării; adresarea întrebărilor și solicitarea explicațiilor; analiza cauzelor problemei pentru identificarea soluțiilor; demonstrarea interesului pentru dialog; *autocontrolul emoțiilor*: gestionarea propriilor emoții, impulsuri, tensiuni, stări de spirit și discursuri interioare; orientarea gândurilor spre abordarea lucidă a problemelor în raport cu situațiile inopinate; *prevenirea comportamentului deviant*: elaborarea proiectelor de intervenție socio-pedagogică de prevenire a comportamentului deviant, programe, traininguri adaptate la diversitatea contextelor (managementul activității de învățare, educarea comportamentului, dezvoltare personală, rezolvarea situațiilor de criză, prevenire, modificarea comportamentului, etc.); construirea atmosferei generale de securitate și încredere în sala de activități; *gestionarea grupului*: determinarea la îndeplinirea sarcinilor în echipă; facilitarea interacțiunii în grup; motivarea pentru contribuție individuală, respectându-le demnitatea fiecăruia; *formarea deprinderilor de viață*: cunoașterea etapelor și strategiilor de consiliere educațională privind formarea deprinderilor de viață; organizarea activităților de educație privind formarea deprinderilor de viață, oferirea de sprijin, ajutor și îndrumare beneficiarilor pentru a dobândi deprinderi de rezolvare cu succes a problemelor vieții.

În concluzia celor exprimate de rezultatele prezentate la etapa de control a experimentului, se evidențiază faptul, că pedagogii sociali gestionează cu eficiență toate ramificațiile relaționale din grupul de copii, formează în plan psihosocial o categorie aparte de relații interpersonale. În cazul grupului educațional, relațiile interpersonale îmbracă și un nou caracter constitutiv, cel etic, moral, având în vedere obiectivul educativ implicit al acestora, de a forma, dezvolta și consolida componenta axiologică a personalității educatului – copil sau adult.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

1. **A fost actualizată semnificația termenilor uzuali ai cercetării:** relație, competență profesională, pedagog social, curriculum de formare profesională inițială a pedagogilor sociali, training și **au fost studiate experiențele naționale și internaționale de formare profesională a pedagogilor sociali**, care au demonstrat oportunitatea valorificării competenței de relaționare în contextul universitar, privind gestionarea eficace a interacțiunilor comunicative, **din care a rezultat scopul cercetării** ce constă în determinarea reperelor teoretico-metodologice de valorificare a competenței de relaționare în formarea profesională a pedagogilor sociali.
2. Abordarea filozofică, sociologică, psihosocială și pedagogică a formării pentru profesia de pedagog social în contextul pregătirii inițiale și continue, a determinat **stabilirea fundamentelor teoretice și conceptuale ale competenței de relaționare a pedagogilor sociali**, ca una dintre cele mai importante competențe profesionale ce determină eficiența activității educaționale. S-au stabilit interferențe teoretice ale științelor educației în abordarea competenței de relaționare care au condus la explicația dilemelor interacțiunii comunicative în activitatea profesională a pedagogilor sociali, trasând câmpul de activitate, obiectivele specifice, beneficiarii, conceptele-cheie și elementul distinct în activitatea asistenților și pedagogilor sociali [19].
3. Prin abordări teoretice din variate perspective **a fost precizată semnificația științifică și redefinită competența de relaționare** în profilul profesional al pedagogilor sociali prin identificarea în conținutul său epistemic a valorilor specifice interacțiunii profesionale cu educației, identificate pe dimensiunea C.I. - *Comunicare Interpersonală* (empatie, autocontrolul emoțiilor, ascultare activă) și pe dimensiunea M.R.P. - *Managementul Resurselor Pedagogice* (prevenirea comportamentului deviant, gestionarea grupului, formarea deprinderilor de viață) care definesc calitatea raporturilor profesionale pedagog social-educați, traduse în comportamente responsabile pentru obținerea autorității profesionale [26].
4. **Competența de relaționare a pedagogilor sociali** este considerată esențială în formarea pedagogilor sociali pentru facilitarea interacțiunilor comunicative de lungă durată și menținerea raporturilor echilibrate cu educației în cadrul activității de asistență educațională la nivel instituționalizat și non-formal.
5. În vederea clarificării specificului interacțiunilor sociale prin comunicare în activitatea pedagogilor sociali **au fost stabilite nivelurile și particularitățile dezvoltării competenței de relaționare a pedagogilor sociali**, orientând cercetarea spre cunoașterea științifică a fenomenului vizat în cadrul învățământului superior pedagogic prin intermediul sintetizării celor mai reprezentative concepte, teorii, principii, axiome, modele, valori, norme și reguli ale comunicării relaționale în domeniul muncii sociale, suport teoretic necesar pentru construcția și actualizarea curriculumului universitar de formare a pedagogilor sociali. În activitatea pedagogilor sociali se constată integrarea insuficientă a valorilor profesionale necesare pentru asigurarea calității relaționării: *empatia, ascultarea activă, autocontrolul emoțiilor, prevenirea comportamentului deviant, gestionarea grupului, formarea deprinderilor de viață*, fapt ce a generat *problema cercetării* ce constă în descoperirea deficitului pedagogilor sociali formați prin studii universitare și, din aceste motive până în prezent în centrele educaționale specializate activează persoane nepregătite prin studii pentru prestarea serviciilor socio-educaționale bazate pe raporturi comunicative pe termen lung [24].
6. În scopul valorificării competenței de relaționare în formarea profesională a pedagogilor sociali **a fost actualizat și validat experimental Curriculumul universitar de pregătire**

profesională inițială a pedagogilor sociali pe dimensiunea valorificării competenței de relaționare în R. Moldova, realizat în cadrul cursurilor universitare ale Programului de studii Pedagogie socială [28]. În acest scop a fost elaborată o monografie [22], note de curs [20], [30], [23], [31].

7. Prin aceste eforturi de construcție curriculară au fost create premise socio-educationale ale prestanței profesionale de calitate prin învățarea/afirmarea competenței de relaționare în activitatea pedagogilor sociali și în perioada stagiilor de practică pedagogică în centrele comunizare. Abordarea valorizatoare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali pentru anticiparea dificultăților de relaționare și intervenție în domeniul muncii socio-educationale a condus la **proiectarea și validarea experimentală a Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali** în perspectiva asigurării calității serviciilor socio-educationale.
8. **A fost demonstrat potențialul formativ cu efecte pe termen lung a Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali asupra comportamentului deontologic al pedagogilor sociali**, organizat în procesul pregătirii universitare prin acțiuni explicite și implicite de formare (*training – sesiune* (120 min.); *training – element* (45 min.); *training – exercițiu* (15 min.)); pentru practica pedagogică: *training – aplicație – observare*, *training – aplicație în Centrul de Profil și training – aplicații, extins la nivel social*), orientate spre stimularea activă a integrării valorilor deontologice ale pedagogilor sociali [26].
9. **Au fost elaborate și aplicate în practica universitară criteriile de evaluare a profilului de competență al pedagogului social în perspectiva valorilor specifice relaționării al pedagogului social** la nivelul prevenirii comportamentului deviant, gestionării grupului, formării deprinderilor pentru viață, a autocontrolului emoțiilor, a ascultării active și empatiei.

Problema științifică soluționată în cercetare a vizat dimensiunea valorizatoare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali în scopul anticipării dificultăților de relaționare și intervenție în domeniul muncii sociale prin: actualizarea curriculumului de formare inițială a pedagogilor sociali pentru crearea premiselor metodologice ale interacțiunii comunicative eficiente, materializate în relațiile dintre pedagogii sociali și beneficiari din perspectiva unui raționalism umanist; proiectarea și validarea experimentală a *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali* care a condus la consolidarea și afirmarea competențelor profesionale în perspectiva asigurării calității serviciilor socio-educationale în societatea contemporană.

RECOMANDĂRI:

Rezultatele cercetării teoretico-experimentale demonstrează valoarea științifică și praxiologică a *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali* pentru sistemul de formare inițială și continuă a acestora înregistrând efecte sociale constructive pe termen lung al actualizării continue a curriculumului universitar de formare pentru profesia de pedagog social. **Conceptorilor de curriculum:** asigurarea unui proces calitativ de renovare a curriculumului universitar de formare pentru profesia de pedagog social pe dimensiunea valorilor relaționale. **Pedagogilor sociali:** experimentarea valorilor deontologice specifice relaționării în cadrul activității profesionale, valorizarea criteriilor evaluării competenței de relaționare; valorificarea oportunităților de aplicare adecvată a acțiunilor explicite de formare profesională a C.R.; adoptarea stilului profesional de comunicare socială în binomul pedagog social-educații, valorificând oportunitățile pregătirii pedagogice universitare și continue. În cadrul instruirii continue propunem integrarea în programul de formare a activităților de formare specifice orientate spre dezvoltarea C.R. **Cercetătorilor în domeniu:** rezultatele cercetării privind fundamentele teoretice și praxiologice ale formării competenței de relaționare pot fi utilizate în perspectiva proiectării investigațiilor pe noi dimensiuni ale interacțiunii comunicative și ale dezvoltării profesionale a pedagogilor sociali.

BIBLIOGRAFIE

1. Acriș C., Crenguța-Dumitru A. Pedagogie socială aplicată. Intervenția în munca socială. București: Cartea Universitară, 2005. 372 p.
2. Acriș C., Mihăiță D. Pedagogie socială teoretică. București: Cartea Universitară, 2004. 120 p.
3. Ardelean A., Mândruț O. Didactica formării competențelor. Arad: „Vasile Goldiș” University Press, 2012. 212 p.
4. Boteanu M. Comunicare interpersonală în asistența socială. București: Univ. din București: 2012. 183 p.
5. Calaraș C. Organizarea activității educative. Suport de curs. Chișinău: Primex-Com SRL, 2011. 106 p.
6. Callo T. Pedagogia practică a atitudinilor. Chișinău: Litera, 2014. 240 p.
7. Călin C-M. Teoria și metateoria acțiunii educative. București: Aramis Print, 2003. 207 p.
8. Chelcea S. Dicționar de psihosociologie. București: Institutului Național de Informație. 1998. 243 p.
9. Cojocaru Gh.-V. Schimbarea în educație și schimbarea managerială. Chișinău: Lumina, 2004. 335 p.
10. Cojocaru-Borozan M. Comunicare relațională. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2009. 60 p.
11. Cojocaru-Borozan M. Tehnologia dezvoltării culturii emoționale. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2012. 239 p.
12. Constantinescu M. Competența socială și competența profesională. București: Economică, 2004. 115 p.
13. Cozărescu M. Formare în pedagogia socială - Experiența Fundației Pestalozzi. București: Știință și Tehnică, 1999. 112 p.
14. Cozărescu M. Pedagogia socială de la teorie la practică. București: Universității din București, 2012. 251 p.
15. Cristea S. Dicționar de pedagogie, Chișinău-București: Grupul Editorial Litera, Litera Internațional, 2000. 399 p.
16. Cuznețov L., Calaraș C., Ețco C. Consilierea și educația pentru sănătate a familiei. Repere teoretice și sugestii practice. Chișinău: „Primex Com”, 2016. 517 p.
17. **Davidescu E.** Abilități de relaționare ale pedagogului social necesare pentru asigurarea eficienței a serviciilor educaționale. În: Materialele Conferinței Științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPSC. Probleme ale științelor socio-umaniste și modernizării învățământului. Chișinău: USPC, 2017. p. 116-126
18. **Davidescu E.** Competențele profesionale: abordări conceptuale. În Materialele Simpozionului Științific Internațional „Cultura profesională a cadrelor didactice. Exigențe actuale” din 16-17 mai 2013, Chișinău, 2013. p. 263-266
19. **Davidescu E.** Dimensiuni ale relaționării pedagogului social cu beneficiarii. În Materialele Conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă” din 2016, „Probleme ale Științelor Socio-umaniste și Modernizării Învățământului”, Chișinău, 2016 p.54-57
20. **Davidescu E.** Inițiere în specialitatea pedagogie socială. Suport de curs. Chișinău: UPS „I. Creangă”, 2010. 229 p.
21. **Davidescu E.** Pedagogia socială ca profesiune. În Materialele Conferinței științifice anuale a UPS „Ion Creangă” din 24-25 februarie, 2009, Vol. I. „Probleme ale științelor socio-umane și modernizării învățământului”, Chișinău, 2009. p. 129-138
22. **Davidescu E.** Profilul de competență al pedagogului social din perspectiva valorilor specifice relaționării. Coord. șt.: L. Sadovei. Chișinău: Garomont Studio, 2017. 172 p.
23. **Davidescu E.** Psihosociologia comportamentului deviant. Suport de curs. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2016. 232 p.
24. **Davidescu E.** Relaționarea educațională: delimitări conceptuale. În Materialele Conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă” din 2014, „Probleme ale Științelor Socio-umaniste și Modernizării Învățământului”, Chișinău, 2014, p.386-390
25. **Davidescu E.** Semnificații ale competenței de relaționare în context pedagogic și social. În: Univers pedagogic, Nr.1 (53), 2017, p. 93-99
26. **Davidescu E.** Strategia trainingului privind dezvoltarea competenței de relaționare în procesul de formare a pedagogilor sociali. În: *Didactica Pro...*, nr. 1 (101), 2017, p. 37-40.
27. **Davidescu E.,** Stratan V. Pedagogia socială. Suport de curs. Chișinău: UPS „I. Creangă”, 2013. 394 p.
28. **Davidescu E.,** Tintiuc T. Psihologia familiei. Suport de curs. Chișinău: Institutul de Formare Continuă, 2016. 232 p.
29. **Davidescu E.,** Tintiuc T. Psihologia pedagogică. Suport de curs. Chișinău: Institutul de Formare Continuă, 2016. 219 p.

30. Drobot L. Pedagogie socială. București: EDP, 2008. 156 p.
31. Dumitru Al.-I. Consilierea psihopedagogică: baze teoretice și sugestii practice. Ediția a II-a. Iași: Polirom, 2008. 332 p.
32. Ezechil L. Comunicarea educațională în context școlar. București: EDP, 2002. 184 p.
33. Goraș-Postică V., Botezatu M. Psihopedagogia comunicării. Chișinău: CEPUSM, 2015. 146 p.
34. Ilișoi D., Lesenciuc A. Consiliere și comunicare interpersonală. București: Antet, 2010. 158 p.
35. Kelemen G. Pedagogie socială. Suport de curs. Arad: Universității „Aurel Vlaicu”, 2011. 191 p.
36. Marcus S., Competența didactică. Perspectivă psihologică. București: ALL Educațional, 1999. 173 p.
37. Maxwell C.-J. Toți comunicăm, dar puțini stabilim relații. București: Amaltea, 2011. 279 p.
38. Moscovici S. Psihologia socială a relațiilor cu celălalt. Iași: Polirom, 1998. 256 p.
39. Neacșu I. Pedagogie socială. Valori. Comportamente. Experiențe. Strategii. București: Universitară, 2010. 376 p.
40. Neculau A. Pedagogie socială (experiențe românești). Iași: Universității „Al. I. Cuza”, 1994. 203 p.
41. Negruți S. Relaționarea. O explorare multidimensională și interdisciplinară, București: Netkraft Impex SRL, 2000. 338 p.
42. Patrașcu D., **Davidescu E.** Pedagogul social și asistentul social – domenii de intervenție. În: Revista metodică-științifică trimestrială, Ianuarie-martie, nr. 1 (61), 2009, p. 143-150
43. Racu A. Psihopedagogia integrării, Chișinău: F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2014, 416 p.
44. Robu V. Competențe sociale și personalitate. Iași: Lumen, 2011. 155 p.
45. Joița E. Metodologia educației. Schimbări de paradigme. Iași: Institutul European, 2010. 280 p.
46. Rusnac S. Consilierea psihologică în grup. Forme și metode. Chișinău: ULIM, 2005. 113 p.
47. Sadovei L. Competența de comunicare didactică. Repere epistemologice și metodologice. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2008. 172 p.
48. Silistraru N. Valori ale educației moderne. Chișinău: IȘE, 2006. 176 p.
49. Șleahțișchi M. Clasic și modern în psihopedagogia socială. Chișinău: Știința, 1996. 247 p.
50. Șoitu L. Pedagogia comunicării. Iași: Institutul European, 2002. 278 p.
51. Șova T. Managementul stresului profesional al cadrelor didactice. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2014. 277 p.
52. Voiculescu F. Analiza resurse-nevoi și managementul strategic în învățământ. București: Aramis, 2004. 414 p.
53. Zagaievschi C. Competențele emoționale – o cheie către puterea personală. În: „Univers pedagogic”, 2012. Nr. 1, I.Ș.E., p. 57-61.
54. Zlate M. Fundamentele psihologiei. București: Pro Humanitate, 2000. 300 p.
55. Байбородова Л. В. Социальная педагогика, трудовое воспитание детей-сирот. Москва: Издательский центр Юрайт, 2016. 291 с.
56. Никитина В.А. Социальная педагогика. Москва: Владос, 2000. 272 с.
57. Соколова Н.А. Социальная педагогика 2-е изд., испр. и доп. учебник и практикум для академического бакалавриата. Москва: Издательский центр Юрайт, 2017. 309 с.
58. Столяренко Л. Д. Социальная педагогика: Учебное пособие для бакалавров. Ростов н/Д: Наука-Спектр, 2017. 272 с.
59. **Davidescu E.** Dimensions of prosocial behavior. În Peer-reviewed materials digest (collective monograph). International Research and Practice Conference and III stage of the Championship in Psychology and Educational sciences „Interpersonal mechanisms of knowledge and experience transfer in the process of public relations development”, September 24 - September 30, London, 2014, p. 46-48
60. Fridja N. The emotions. Cambridge: University Press, 1986. 190 p.
61. Juha, Hämäläinen, The Concept of Social pedagogy in the Field of Social Work. în: Journal of Social Work, 2003, 3(1), p.69-80.
62. Newcomb T.M., Turner R.H., Converse P.E., Manuel de psychologiesociale, PUF, Paris, 1970
63. Додонов Б. И. Эмоция как ценность. Москва: Политиздат, 1978. 272 с.
http://pedlib.ru/Books/6/0322/6_0322-1.shtml (vizitat 06.09.2018)
64. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10209-2016-ADD-1/ro/pdf> (vizitat 07.09.2018)

ADNOTARE
Davidescu Elena

Valorificarea competenței de relaționare în formarea pedagogilor sociali
Teză de doctor în științe pedagogice, Chișinău, 2018

Structura tezei:introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 208 de titluri, adnotare (română, engleză, rusă), concepte-cheie (în română, engleză, rusă), lista abrevierilor, 150 pagini text de bază, 54 de tabele, 24 figuri, 20 anexe.

Publicații la tema tezei: 22 lucrări științifice

Concepte-cheie: pedagogie socială, pedagog social, comunicare, relație, competență de relaționare, curriculum de formare profesională inițială a pedagogilor sociali, training.

Domeniul de studiu: Pedagogia universitară.

Scopul cercetării constă în determinarea reperelor teoretico-metodologice de valorificare a competenței de relaționare în formarea profesională a pedagogilor sociali.

Obiectivele investigației vizează:determinarea reperelor teoretico-metodologice de valorificare a competenței de relaționare în activitatea pedagogilor sociali; analiza interdisciplinară a „relației” în contextul valorizării profesiei de pedagog social privind asigurarea educației sociale; examinarea poziționării competenței de relaționare în Curriculumul de formare inițială a pedagogilor sociali; elaborarea profilului de competență al pedagogului social din perspectiva valorilor specifice relaționării; evaluarea nivelurilor și a particularităților de formare (inițială și continuă) a competenței de relaționare a pedagogilor sociali în învățământul superior; proiectarea și validarea experimentală a Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali în contextul universitar.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în: redefinirea conceptului *competență de relaționare* pentru facilitarea interacțiunilor comunicative de lungă durată și menținerea raporturilor echilibrate cu beneficiarii; actualizarea curriculumului de formare inițială a pedagogilor sociali pentru crearea premiselor socio-educaționale ale prestanței profesionale de calitate prin valorificarea (afirmarea) competenței de relaționare în activitatea pedagogilor sociali.

Problema științifică soluționată în cercetare vizează dimensiunea valorizatoare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali în scopul anticipării dificultăților de relaționare și intervenție în domeniul muncii sociale prin: actualizarea curriculumului de formare inițială a pedagogilor sociali pentru crearea premiselor metodologice ale interacțiunii comunicative eficiente, materializate în relațiile dintre pedagogii sociali și beneficiari din perspectiva unui raționalism umanist; proiectarea și validarea experimentală a *Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali* care a condus la consolidarea și afirmarea competențelor profesionale în perspectiva asigurării calității serviciilor socio-educaționale.

Semnificația teoretică a cercetării se conturează la interferența științelor educației în abordarea sociologică a competenței de relaționare a pedagogilor sociali prin: analiza dilemelor interacțiunii comunicative în domeniul muncii sociale;identificarea în conținutul epistemic al competenței de relaționare a valorilor specifice interacțiunii profesionale cu beneficiarii, elucidate pe dimensiunile: *comunicare interpersonală*, reprezentată de *empatie*, *ascultare activă*, *autocontrolul emoțiilor* și *managementul resurselor pedagogice*,reprezentată de *prevenirea comportamentului deviant*, *gestionarea grupului și formarea deprinderilor de viață*; actualizarea și dezvoltarea semnificației termenilor uzuali ai cercetării: pedagogie socială și pedagog social, comunicare interpersonală, curriculum de formare inițială a pedagogilor sociali etc.; elaborarea și valorificarea plenară a resurselor curriculare necesare profesionalizării universitare a pedagogilor sociali.

Valoarea aplicativă a cercetării rezultă din: descrierea particularităților și a nivelurilor de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali; argumentarea experimentală a potențialului formativ, cu efecte pe termen lung a Trainingului de formare a competenței de relaționare asupra comportamentului deontologic al pedagogilor sociali prin stimularea activă a integrării valorilor necesare interacțiunilor comunicative în vederea asigurării calității serviciilor socio-educaționale; elaborarea și valorificarea în practica universitară a profilului de competență al pedagogului social în planul valorilor specifice relaționării sociale.

Implementarea rezultatelor științifice a fost realizată prin diseminarea rezultatelor cercetării teoretice și experimentarea Trainingului de formare a competenței de relaționare a pedagogilor sociali în Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău în anii 2007-2016.

ANNOTATION

Davidescu Elena

Valorizing the competence of the relationship in the formation of social pedagogues

PhD thesis in pedagogical sciences, Chisinau, 2018

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 208 titles, annotation (Romanian, English, Russian), key concepts (in Romanian, English, Russian), list of abbreviations, 150 pages of the basic text, 54 tables, 24 figures and 20 annexes.

Publications on the thesis: 22 scientific papers

Key concepts: social pedagogy, social pedagogues, communication, relationship, relational competence, initial vocational training curriculum of the social pedagogues, training.

Field of study: University pedagogy.

The aim of the research is to determine the theoretical and methodological aspects of valorization of the relational competence in the professional training of social pedagogues.

The objectives of the investigation: to determine the theoretical and methodological aspects of valorisation of the relational competence in the activity of the social pedagogues; interdisciplinary analysis of the "relationship" in the context of valorisation of the social pedagogical profession regarding the provision of social education; examining the positioning of the relational competence in the initial teacher education curriculum; developing the profile of competence of the social pedagogue from the point of view of the specific values of the relationship; the assessment of the levels and the peculiarities of initial and continuing training of the competence of social pedagogues in higher education; designing and experimental validation of the training for the competence of social pedagogical relations in the university context.

The scientific novelty and originality of the research consists of: redefining the concept of relational competence for the facilitation of long-lasting communication interactions and maintaining balanced relations with the beneficiaries; updating the initial teacher education curriculum of social pedagogues for the creation of socio-educational premises of quality professional excellence by capitalizing on (affirmation) the relationship of competence in the work of social pedagogues.

The solved scientific problem in the research aims at the valorizing dimension of the competence of social pedagogues in order to anticipate the difficulties of relation and intervention in the field of social work by: updating the initial training curriculum of the social pedagogues for the creation of the methodological premises of the effective communicative interaction, materialized in the relations between social pedagogues and beneficiaries from the perspective of humanistic rationalism; experimental design and validation of the training of the competence of social pedagogical relations that led to the consolidation and affirmation of the professional competences in view of ensuring the quality of the socio-educational services.

Theoretical significance of the research is shaped by the interference of the sciences of education in the sociological approach of the competence of social pedagogical relations through: analysis of the dilemmas of the communicative interaction in the field of social work; identifying in the epistemic content of the competence to relate the values specific to the professional interaction with the beneficiaries, elucidated on the dimensions: interpersonal communication, represented by empathy, active listening, self-control of emotions and management of pedagogical resources, represented by the prevention of deviant behavior, the group management and the formation of life skills; updating and developing the meaning of the usual terms of research: social pedagogy and social pedagogue, interpersonal communication, initial teacher education curriculum, etc.; the elaboration and the plenary valorisation of the curricular resources necessary for the professional qualification of the social pedagogues.

The applicative value of the research results from: describing the peculiarities and levels of formation of the competence of the social pedagogues; the experimental argumentation of the formative potential, with long-term effects of the training of the relational competence training on the deontological behavior of the social pedagogues by actively stimulating the integration of the values necessary for the communicative interactions in order to ensure the quality of the socio-educational services; elaboration and capitalization in the university practice of the social pedagogical competence profile in the context of values specific to social relation.

The implementation of the scientific results was achieved through the dissemination of the results of the theoretical research and the experimentation of the training of the competence of the social pedagogical relations at the "Ion Creangă" State Pedagogical University in Chisinau during the years 2007-2016.

АННОТАЦИЯ Давидеску Елена

Использование компетенции по налаживанию отношений в формировании социальных педагогов

Докторская диссертация по педагогическим наукам, Кишинёв, 2018

Структура диссертации включает: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиографию из 208 источников, аннотацию на румынском, русском и английском языках, список аббревиатур, 150 страниц, 54 таблиц, 24 фигур, 20 приложений.

Публикации по теме диссертации: 22 научных работ.

Ключевые понятия: социальная педагогика, социальный педагог, коммуникация, отношения, реляционная компетентность, начальная программа подготовки учителей социальных педагогов, обучение.

Область обучения: Педагогика высшего образования.

Целью исследования является определение теоретических и методологических аспектов валоризации реляционной компетенции в профессиональной подготовке социальных педагогов.

Задачи исследования: определить теоретические и методологические аспекты валоризации реляционной компетенции в деятельности социальных педагогов; междисциплинарный анализ «отношений» в контексте валоризации социально-педагогической профессии в отношении обеспечения социального образования; изучение позиционирования реляционной компетенции в начальной учебной программе педагогического образования; развитие профиля компетенции социального педагога с точки зрения конкретных ценностей отношений; оценка уровней и особенностей начального и непрерывного обучения компетентности социальных педагогов в высшем образовании; разработка и экспериментальная валидация обучения в области компетенции социальных педагогических отношений.

Научная новизна и оригинальность исследования состоят в: переопределении концепции реляционной компетенции для содействия длительным коммуникационным взаимодействиям и поддержании сбалансированных отношений с бенефициарами; обновление первоначальной учебной программы педагогических педагогов социальных педагогов по созданию социально-образовательных помещений качественного профессионального мастерства путем использования (подтверждения) отношения компетентности в работе социальных педагогов.

Научная проблема, разрешенная в данном исследовании направлена на валидирующий аспект компетенции социальных педагогов, чтобы предвидеть трудности взаимоотношений и вмешательства в области социальной работы путем: обновления начальной учебной программы социальных педагогов по созданию методологических предпосылок эффективного коммуникативного взаимодействия, материализовавшейся в отношениях между социальных педагогов и бенефициаров с точки зрения гуманистического рационализма; экспериментальный дизайн и валидация подготовки компетенций социальных педагогических отношений, которые привели к консолидации и утверждению профессиональных компетенций с точки зрения обеспечения качества социально-образовательных услуг.

Теоретическая значимость исследования возникающее на стыке естественнонаучного образования в социологическом подходе к компетенции, относящиеся к социальной педагогике посредством: анализа коммуникативных дилемм взаимодействия в социальной работе; определения содержания эпистемических компетенций, касающиеся конкретных значения профессионального взаимодействия с бенефициарами выяснены размерами: межличностное общение, в лице эмпатии, активное слушанием, взаимосветящиеся эмоциями и обучение управления ресурсами, представляются предостеречь девиантное поведение, управление группой и жизненные навыки; обновление и развитие традиционного термина значимости исследования: социальной педагогики и социальных педагогов, межличностной коммуникации, учебный план начальных социальных педагогов и др.; разработка и пленарная валоризация учебных ресурсов, необходимых для профессиональной квалификации социальных педагогов.

Прикладное значение исследования заключается в: описание особенностей и уровней формирования компетенции социальных педагогов; экспериментальная аргументация формирующего потенциала с долгосрочными последствиями обучения реляционной компетенции по деонтологическому поведению социальных педагогов путем активного стимулирования интеграции ценностей, необходимых для коммуникативных взаимодействий, для обеспечения качества социально-образовательных услуг; разработка и капитализация в университетской практике профиля социальной педагогической компетентности в контексте ценностей, характерных для социальных отношений.

Внедрение научных результатов исследования была достигнута за счет распространения результатов теоретических исследований и экспериментов по подготовке компетентности социально-педагогических отношений в Государственном педагогическом университете «Ион Крянгэ» в Кишиневе в 2007-2016 годах.

Elena DAVIDESCU

**VALORIFICAREA COMPETENȚEI DE RELAȚIONARE ÎN FORMAREA
PEDAGOGILOR SOCIALI**

Specialitatea: 533. 01 – Pedagogie universitară

**AUTOREFERAT
al tezei de doctor în științe pedagogice**

Aprobat spre tipar 19.09.2018
Hârtie ofset. Tipar ofset
Coli de tipar: 2.0.

Formatul hârtiei 60 x 84 1/16
Tiraj: 50 ex.

Tipografia U.P.S. „Ion Creangă“, str. I. Creangă, 1, Chișinău, MD-2069